

**НЕПОМНЯЩИЙ Андрій Анатолійович** (24.03.1969, м. Бобруйськ) – доктор історичних наук (2002 р.), професор (2004 р.), Заслужений діяч науки і техніки Автономної Республіки Крим (2007).

У 1986 р. закінчив середню школу № 20 ім. П.Л. Войкова м. Керчі. У 1986-1991 рр. навчався на історичному факультеті Сімферопольського державного університету ім. М.В. Фрунзе, отримавши диплом з відзнакою зі спеціальності “Історик, викладач історії і суспільствознавства”. Почав трудову діяльність з серпня 1991 р. асистентом кафедри історії України та допоміжних історичних дисциплін Сімферопольського державного університету ім. М.В. Фрунзе.

У листопаді 1991 – травні 1994 р. навчався в аспірантурі Сімферопольського державного університету ім. М.В. Фрунзе.

У 1994 р. захистив кандидатську дисертацію “Розвиток історичного краєзнавства в Криму в 2-й пол. XIX – на початку XX століття”. Науковий керівник – В.Ф. Шарапа.

З серпня 1994 р. – асистент, з вересня 1997 р. – доцент кафедри історії України та допоміжних історичних дисциплін (з 2010 р. – кафедри історії України) Сімферопольського державного університету ім. М.В. Фрунзе (з 1999 р. – Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського).

У 2002 р. захистив докторську дисертацію “Бібліографічна спадщина історико-етнографічних досліджень Криму в кінці XVIII – на початку XX століть”.

З 2006 р. – керівник Кримського відділення Центру пам’яткознавства НАН України. З 2007 р. – голова Кримської республіканської організації Національної спілки краєзнавців України.

Головний редактор часопису “Ученые записки Таврического национального университета имени В.И. Вернадского. Серия “Исторические науки””, наукової книжкової серії “Біобібліографія кримознавства” (на 2013 р. вийшло 18 випусків), член редколегій більш ніж 15 наукових фахових видань України.

Сфери наукових інтересів: історіографія історії Криму, історія кримознавства, біобібліографія істориків півдня України, просопографія.

Запровадив новий напрямок у бібліографознавстві – поєднання у бібліографічних списках друкованих праць й рукописів вчених, що дозволило на прикладі дослідників півдня України більш об’єктивно висвітлювати їхню творчість. Створив перший у практичній бібліографії корпус історико-етнографічних документів щодо Криму за дорадянської доби. Вперше в історіографії відтворив історію історико-етнографічного вивчення Криму з часів включення півострову до складу Російської імперії й до Великої Вітчизняної війни. Заснував наукову школу із вивчення історії кримознавства.

Нагороди: “Відмінник освіти України” (2005 р.), премія Автономної Республіки Крим в номінації “Наука та науково-технічна діяльність” (2008 р.); премія імені В.І. Вернадського (2005, 2012 рр.); грамота Верховної Ради України (2008 р.); почесна грамота Кабінету Міністрів України (2010 р.); медаль “За вагомий внесок у дослідження, популяризацію та збереження культурної спадщини” (2012 р.).

Офіційний науковий керівник вісімнадцяти захищених кандидатських дисертацій.

Автор більш ніж 350 наукових праць (зокрема, 9 монографій, 2 бібліографічних довідників, близько 350 наукових статей).

#### **Публікації про А.А. Непомнящого:**

- Гаврилюк Н.О. Вітчизняне кримознавство // Археологія. – К., 2012. – № 1. – С. 128-135.
- Непомнящий Андрей Анатольевич // Историки России XX века: биобиблиографический словарь: в 2 т. – Саратов, 2005. – Т. 2. – С. 111-112.
- Непомнящий Андрей Анатольевич // Кто есть кто в Крыму, 2002-2003: Персоналии, структуры. – Симферополь, 2003. – С. 236.
- Маньковська Р., Дмитрук В. Краєзнавча школа в Криму: Досвід і перспективи // Україна XX ст.: культура, ідеологія, політика / Ін-т історії Країни НАН України. – К., 2007. – Вип. 12: Збірник статей на пошану професора П.П. Гузенка. – С. 495-500.
- Непомнящий Андрей Анатольевич // Профессора Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. – [2-е изд.]. – К.: Либідь, 2007. – С. 97-98.
- Непомнящий Андрій Анатолійович // Сходознавство і візантологія в Україні в іменах: Біобібліографічний словник / Ін-т сходознавства ім. А.Ю. Кримського НАН України. – К., 2011. – С. 160-161.
- Таврический университет: Времена и люди: 90 лет служения науке. – К.: Либідь, 2001. – С. 115-116, 254-255.
- Непомнящий Андрій Анатолійович // Українські бібліографи: Бібліографічні відомості. Професійна діяльність. Бібліографія / Нац. Парламентська б-ка України: у 2 вип. – К., 2008-2010. – Вип. 2. – С. 64-67.
- Ковальчук О. Непомнящий Андрій Анатолійович // Українські історики XX століття: Біобібліографічний довідник / Ін-т історії України НАН України. – Київ, 2006. – Вип. 2, ч. 3. – (Серія: “Українські історики”). – С. 158-160.
- Непомнящий Андрій Анатолійович // Центр пам’яткознавства (1991-2010): бібліографічний покажчик. – Ніжин, 2011. – (Серія: “Біобібліографічні покажчики; Вип. 1”). – С. 14-19, 93-107, 159.

**Монографії та бібліографічні студії А.А. Непомнящего, що стосуються історії Південної України, з рецензіями на них:**

• **Историческое краеведение в Крыму (2 пол. XIX – нач. XX веков): библиографический указатель /** Симферопольский государственный университет. – Симферополь, 1995. – 64 с.

• **Развитие исторического краеведения в Крыму в XIX – начале XX века.** – Симферополь: Таврия, 1995. – 105 с.

• **Очерки развития исторического краеведения Крыма в XIX – начале XX века.** – Симферополь: Таврида, 1998. – 208 с.

Рец.: Гордієнко Л.М. [Рец.] // Український історичний журнал. – 1999. – № 4. – С. 133-135; Дивний І. Краєзнавча історія Криму: В пошуках синтетичності // Студії з архівної справи та документознавства=Study on the archives and records sciences. – К., 1998. – Т. 3. – С. 185-187; Савчук В.С. [Рец.] // Культура народів Причорномор'я. – № 3. – 1998. – С. 425-427; Ярмошик І.І. [Рец.] // Бібліотечний вісник. – К., 2000. – № 1. – С. 60.

• **Записки путешественников и путеводители в развитии исторического краеведения Крыма (последняя треть XVIII – начало XX века).** – К., 1999. – 212 с. – (Серия: “Научно-справочные издания по истории Украины”; Вып. 46).

Рец.: Андриєнко А. Всі шляхи ведуть до Криму // Краєзнавство. – К., 2000. – № 1/2. – С. 256-257; Ищенко Я., Співак О. Джерела інформації для краєзнавців // Бібліотечний вісник. – К., 1999. – № 5. – С. 56; Кулешов С.Г. Цінне бібліографічне дослідження з історії краєзнавству Криму // Архівознавство. Археографія. Джерелознавство: Міжвідомчий збірник наукових праць. – К., 2000. – Вип. 2. – С. 262-265; Раковский М.Е., Попова Т.Н. [Рец.] // Записки історичного факультету. – Вип. 10. – Одеса, 2000. – С. 291-293; Савчук В.С. Новое историко-библиографическое исследование // Библиотечное дело и краеведение: Сб. научн. трудов. – К.-Симферополь: Крымучпедгиз, 1999. – Вип. 1. – С. 156-160; Урсу Д.П. Ценный труд по библиографии крымского краеведения // Библиотечное дело и краеведение: Сб. научн. трудов. – К.-Симферополь: Крымучпедгиз, 1999. – Вип. 1. – С. 160-162.

• **Музейное дело в Крыму и его старатели (XIX – начало XX века): Библиографическое исследование /** Таврический национальный университет им. В.И. Вернадского. – Симферополь, 2000. – 360 с.

Рец.: Острой О.С. Историко-библиографическое исследование в области крымского краеведения // Библиография. – М., 2001. – № 1. – С. 125-126; Подгаецкий В.В. История музейного дела в Крыму и один из ее современных старателей // Культура народов Причерноморья. – № 14. – 2000. – С. 160-162; Раковский М.Ю., Попова Т.М. [Рец.] // Записки історичного факультету. – Вип. 11. – Одеса, 2001. – С. 395-397.

• **История и этнография народов Крыма: Библиография и архивы (конец XVIII – начало XX века) /** Отв. ред. Л.А. Дубровина; Вступ. ст. В.Ф. Шарapy. – Симферополь: Доля, 2001. – 816 с.

Рец.: Горбик В.О. [Рец.] // Український історичний журнал. – 2002. – № 4. – С. 137-139; Матяш І.Б. Цінне видання регіональної бібліографії // Культура народів Причорномор'я. – № 25. – 2001. – С. 184-185; Паславский Т.Б. Новейшее библиографическое исследование в области истории и этнографии Крыма А.А. Непомнящего – важный этап развития исторического краеведения и библиографоведения // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского. – Сер.: История. – 2001. – Т. 14 (53). – № 1. – С. 80-83; Раздорский А.И. Крым: история в библиографии // Мир библиографии. – М., 2003. – № 1. – С. 61-62; Пучков А.О. Загальне і дрібниці кримознавчої бібліографії // Мова та історія: Періодичний збірник наукових праць. – К., 2003. – Вип. 66: Спеціальний ювілейний випуск з нагоди десятиліття збірника: Праці з української та східних мов. – С. 14-119; Пучков А.А. Общее и подробности крымского краеведения: Библиография: Новые книги А.А. Непомнящего // Пучков А.А. Архитектуроведение и культурология: Избранные статьи. – К.: Издательский дом А.С.С., 2005. – С. 632-640; Спірова В.І. Вагомий внесок у розвиток кримознавства // Бібліотечний вісник. – К., 2002. – № 3. – С. 61-62; Урсу Д.П. Крымское краеведение за 140 лет // Библиография. – М., 2002. – № 2. – С. 89-91; Швидько Г.К. Бібліографія і культура Криму // Гуманітарний журнал. – 2001. – № 1/2 (9/10). – С. 179-181; Strojny A. [Recenzja] // Studia historyczne / Polska Akademia nauk; oddzial w Krakowie; komisja historyczna. – Krakow, 2005. – R. XLVIII, z. 2 (190). – S. 246-248.

• **Историчне кримознавство (кінець XVIII – початок XX століття): Біобібліографічне дослідження.** – Симферополь: Бізнес-Інформ, 2003. – 456 с., іл.

Рец.: Горбик В.О. Енциклопедія вивчення Криму // Український селянин: Зб. наук. праць. – Черкаси, 2003. – Вип. 7. – С. 175; Гребцова И.С. Интересное исследование в области регионалистики // Культура народов Причерноморья. – № 43. – 2003. – С. 294-296; То же // Там же. – № 50, т. 2. – 2004. – С. 158-160; Дубровина Л.А. Развитие исторического кримознавства: Энциклопедическое библиографическое исследование А.А. Непомнящего // Бібліотечний вісник. – К., 2004. – № 1. – С. 50; Пучков А.О. Загальне і дрібниці кримознавчої бібліографії // Мова та історія: Періодичний збірник наукових праць. – К., 2003. – Вип. 6: Спеціальний ювілейний випуск з нагоди десятиліття збірника: Праці з української та східних мов. – С. 114-119; Пучков А.А. Общее и подробности крымского краеведения: Библиография: Новые книги А.А. Непомнящего // Пучков А.А. Архитектуроведение и культурология: Избранные статьи. – К.: Издательский дом А.С.С., 2005.

– С. 632-640; Швидько Г.К. Кримознавчі історичні студії // Гуманітарний журнал. – 2003. – № 3 (19). – С. 130-134.

• **Арсеній Маркевич: сторони історії кримського краєзнавства.** – Симферополь: Бизнес-Информ, 2005. – 432 с., ил. – (Серия: “Библиография кримознавства”; Вып. 3).

Рец.: Бездрабко В.В. “Вони приносять смертні сліди відлинух богів у темряву світової ночі...” або ремінісценції замість рецензії // Боспорские исследования=Wosporos Studies / Крымское отделение Ин-та востоковедения им. А.Е. Крымского НАН Украины. – Симферополь; Керчь, 2006. – Вып. 11. – С. 387-393; Горбик В.А. Биография с человеческим лицом // Историческое наследие Крыма. – Симферополь, 2005. – № 11. – С. 202-204; Матвеева Л.В. [Рецензия] // Східний світ. – К., 2006. – № 1. – С. 188-189; Мельник Н. Арсеній Іванович Маркевич – “кримознавець номер Один” // Бібліотечний вісник. – К., 2005. – № 5. – С. 56-57; Нейжмак А. Достойне поповнення скарбниці кримського краєзнавства // Збірник праць Науково-дослідного центру періодики / Львівська наук. б-ка ім. В. Стефаника. – Львів, 2006. – Вип. 14. – С. 540-543; Пінчук Ю., Горак В. Життєвий і творчий шлях А.І. Маркевича в контексті історії кримського краєзнавства // Історичний журнал. – К., 2005. – № 5. – С. 124-125; Пучков А. Науковий життєпис Арсенія Маркевича // Мова та історія. – К., 2005. – Вип. 84. – С. 162-166; Пучков А.А. Бытописание А.И. Маркевича в русле истории кримознавства // Библиография. – М., 2006. – № 6. – С. 64-67; Фокеев В.А. Классика-кримоведу посвящается // Мир библиографии. – М., 2006. – № 1. – С. 89-90; Хмарський В.М. Шлях історика на тлі доби // Записки історичного факультету. – Вип. 17: Присвячується ювілею професора кафедри нової та новітньої історії, доктора історичних наук Дмитра Павловича Урсу. – Одеса, 2006. – С. 418-422; Швидько Г.К. Кримознавство і наш край // Історія і культура Придніпров'я. Невідомі та маловідомі сторінки: Науковий щорічник. – Дніпропетровськ, 2006. – С. 231-233; Шичко С. “Оторвавшись от ветки родимой...” // Нёман. – Минск, 2010. – № 11. – С. 218-221.

• **Подвижники кримознавства.** – Симферополь: Изд-во “СГТ”, 2006. – Т. 1. – 324 с., ил. – (Серия “Библиография кримознавства”; Вып. 7).

Рец.: Зозуля С.Ю. Sturm und Drang у сучасному кримознавстві // Праці Центру пам'яткознавства / НАН України; УТОПІК. – К., 2008. – Вип. 14. – С. 277-282; Ковалевська О. Персоніфікована історія наукового Криму // Історичний журнал. – К., 2008. – № 1. – С. 113-114; Пучков А.А. Многовекторье крымской историографии // Художня культура: Актуальні проблеми: Науковий вісник / Ін-т проблем сучасного мистецтва Академії мистецтв України. – К., 2007. – Вип. 4. – С. 697-711; Пучков А.А. “Библиография кримознавства”: Многовекторье одной безбрежной темы // Питання історії науки і техніки. – К., 2008. – № 1. – С. 53-60; Рудий Г.Я. Важный вклад в историю региональных исследований // Историческое наследие Крыма. – Симферополь, 2007. – № 17. – С. 248-250; Титова О.М. Галерея портретів кримознавців // Праці Центру пам'яткознавства / НАН України; УТОПІК. – К., 2007. – Вип. 12. – С. 307-311; Тункина И.В. Фундаментальные исследования по истории науки // Питання історії науки і техніки. – К., 2009. – № 2. – С. 65-67.

• **Подвижники кримознавства. Т. 2: TAURICA ORIENTALIA** / Респ. комитет АРК по охороне культурного наследия. – Симферополь, 2008. – 600 с. – (Серия: “Библиография кримознавства”; Вып. 12).

Рец.: Дубровіна Л. Нове просопографічне видання з серії “Бібліографія кримознавства” // Бібліотечний вісник. – К., 2009. – № 3. – С. 59-60; Кочубей Ю. Персоніфікована історія дослідження Криму // Народна творчість та етнографія. – К., 2009. – № 2. – С. 79-81; Ластовський В.В. Сучасний епос кримської історії // Соціальна історія: Науковий збірник / Київський нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2010. – Вип. 6. – С. 130-131; Орел Л.В. [Рецензия] // Письменные памятники Востока. – М., 2012. – № 1(16). – С. 281-283; Пучков А.А. Кримоведческая историография в ориентальном измерении: К новой книге Андрея Непомнящего // Сучасні проблеми дослідження, реставрації та збереження культурної спадщини: Збірник наукових праць з мистецтвознавства, архітектурознавства, і культурології / Ін-т проблем сучасного мистецтва Академії мистецтв України. – К.: Вид. дім А+С, 2009. – Вип. 6. – С. 491-504; Пучков А.А. Ориентальные ориентации крымской историографии // Праці Центру пам'яткознавства / НАН України; Українське т-во охорони пам'яток історії та культури. – К., 2009. – Вип. 16. – С. 282-294; Реєнт О. Нове ґрунтове дослідження з історії кримознавства // Історичний журнал. – К., 2009. – № 3. – С. 125-126; Тункина И.В. Фундаментальные исследования по истории науки // Питання історії науки і техніки. – К., 2009. – № 2. – С. 65-67; Урсу Д.П. Енциклопедія кримознавства // Краєзнавство. – К., 2009. – № 1/2. – С. 236-238; Цыганкова Э.Г. [Рецензия] // Східний світ. – К., 2009. – № 2. – С. 173-175; Цыганкова Е.Г. Ориенталістика в Україні в контексті історії науки // Схід і діалог цивілізацій: до ювілею Ю.М. Кочубея: збірник наукових статей / Ін-т сходознавства ім. А.Ю. Кримського НАН України. – К., 2012. – С. 414-430.

• **Професор Николай Эрнст: сторони історії кримського краєзнавства.** – К.: Стило, 2012. – 464 с. – (Серия: “Библиография кримознавства”; Вып. 15).

Рец.: Василюк О.Д. Нове ґрунтове дослідження про видатного сходознавця // Східний світ. – К., 2012. – № 4. – С. 189-191; Сминтина О.В. Портрет кримського краєзнавця перших радянських десятиріч // Праці Центру пам'яткознавства: збірник наукових праць / НАН України; Українське т-во охорони пам'яток історії та культури. – К., 2012. – Вип. 22. – С. 315-318; Тункина И. Відкриваючи невідомі сторінки історії кримознавства // Краєзнавство. – К., 2012. – № 3. – С. 203-205.

**Найважливіші статті А.А. Непомнящого, що стосуються історії Південної України:**

- **Найстаріше історико-краєзнавче товариство в Криму** // Пам'ять століть. – К., 1998. – № 6. – С. 66-71.
- **Новые источники о развитии исторического краеведения Крыма** // Отечественные архивы. – М., 1998. – № 4. – С. 25-28.
- **Бібліографічний аспект історико-краєзнавчих досліджень в Одесі у ХІХ ст.** // Бібліотечний вісник. – К., 2000. – № 5. – С. 35-41.
- **Из истории изучения Крыма в Петербурге в ХІХ веке** // Невский архив: Историко-краеведческий сборник. – СПб.: Лики России, 2001. – Вып. 5. – С. 186-212.
- **Крымская краеведческая библиография: важные вехи** // Библиография. – М., 2001. – № 4. – С. 75-80.
- **Востоковедческие исследования в крымской библиографической литературе в ХІХ – начале ХХ века** // Східний світ. – К., 2002. – № 2. – С. 5-15.
- **Роль духовних осіб у розвитку історичного краєзнавства в Криму: Друга половина ХІХ – початок ХХ ст.** // Український історичний журнал. – 2003. – № 4. – С. 123-133.
- **Арсений Маркевич – библиограф-крымовед** // Мир библиографии. – М., 2005. – № 4. – С. 32-37.
- **Архивные документы свидетельствуют...** // Мир библиографии. – М., 2006. – № 4. – С. 71-75.
- **Академік Г.Ю. Крачковський і кримські орієнталісти: За матеріалами епістолярію** // Східний світ. – К., 2008. – № 1. – С. 194-209; № 2. – С. 148-157.

*(Анкета А.А. Непомнящого)*

Джерело: Дослідники історії Південної України : біобібліографічний довідник / Упорядник : Ігор Лиман. – Київ, 2013. – Том 1. – С. 249-256